

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

Thema: Wat is thuis eigenlijk

Inleiding

Wat is 'thuis' eigenlijk? Wanneer zegt u 'ik voel me thuis'?

Dat is voor mij een prangende vraag deze weken omdat ik net verhuisd ben van de Maasstad naar de bossen van Bilthoven.

Ik verliet dus mijn huis, mijn thuis in Rotterdam, waar ik me helemaal thuis voelde, voor een onbekende plek. Maar zie: ik voelde er me meteen thuis!

Wat is thuis eigenlijk? Een plaats waar je alles weet te vinden, de plek waar de wifi vanzelf aangaat (dankzij de KPN), of is het subtieler dan dat?

Thuis is voor velen de plaats waar je RUST krijgt, waar je je terug kunt trekken uit de woelige wereld, of de plaats waar je leeft met je dierbaren, in je eigen omgeving.

In de Bijbel wordt gesproken over een thuisland van RUST. Het echte thuis. Waar je dankbaar voor kunt zijn. Dat zingen we.

Lezingen: Hebrëen 4-1-11 en *De tweede ruimte* van Czeslaw Milosz

In de brief aan de Hebrëen lezen we:

Gods nieuwe wereld binnengaan

⁴¹⁻³ God heeft aan zijn volk een land van rust beloofd. De mensen in de tijd van Mozes hadden dat goede nieuws gehoord. Toch hadden ze er niets aan, want ze geloofden het niet. Daarom zei God tegen hen: *“Zo zeker als ik leef, nooit zullen jullie het land binnengaan waar je rust krijgt!”*

Gods belofte over het land van rust geldt nog steeds. Dat land is Gods nieuwe wereld. Wij mogen daarin binnengaan, want wij geloven het goede nieuws wel. Maar let op: We moeten blijven doen wat God wil. Want alleen dan kunnen we Gods land van rust echt binnengaan.

Misschien denkt iemand dat het land van rust nog niet bestond in de tijd van Mozes. Maar alles was er al toen God de wereld gemaakt had.⁴ Ergens in de heilige boeken staat: *“Op de zevende dag rustte God uit van al zijn werk.”* Toen was het land van rust er dus al.

⁵ Er staat dus: *“Nooit zullen jullie het land binnengaan waar je rust krijgt!”*⁶ De eerste mensen die hoorden over Gods land van rust, gingen er niet binnen. Want ze waren niet gehoorzaam aan God. Maar er zullen ook mensen zijn die er wel binnengaan.

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

emonstranten Rotterdam

⁷ God heeft bepaald dat dat nu gaat gebeuren. Want hij heeft David laten zeggen: “*Vandaag spreekt God tot jullie. Luister goed. Verzet je niet tegen hem.*”” ⁸ David leefde lang na Mozes, maar God liet David toch het woord ‘vandaag’ gebruiken. Dat had hij niet gedaan als het volk al vanuit de woestijn het land van rust binnengegaan was.

⁹ De echte rust moet dus nog komen voor het volk van God. ¹⁰ Want als je Gods nieuwe wereld binnengaat, dan mag je uitrusten van al je werk. Net zoals God uitrustte van zijn werk.

¹¹ Laten wij dan ons uiterste best doen om dat land van rust binnen te gaan! Laten we vasthouden aan ons geloof. En laten we niet ongehoorzaam zijn, zoals het volk in de woestijn.

(Bron: *Bijbel in Gewone Taal*)

Dat land van rust, dat nog moet komen, een tweede ruimte waar we zullen leven. De Pools-Amerikaanse dichter Czeslaw Milosz schreef een prachtig gedicht, getiteld: *de tweede ruimte*.

De tweede ruimte (Milosz)

Wat een ruime, hemelse vertrekken!
Daar naar binnen gaan over treden van lucht.
Boven de wolken hangende tuinen, paradijslijk.

De ziel maakt zich los van het lichaam en weeft,
Ze weet nog goed dat hoog bestaat,
En laag bestaat.

Hebben we werkelijk ons geloof in de tweede ruimte verloren?
En zijn zowel Hemel als Hel verzonken?

Hoe treden we zonder buitenaardse weiden de Verlossing tegemoet?
Waar kan zich de bond van verdoemden nog vestigen?

Laten we treuren, weeklagen om dit grote verlies.
Het gezicht met kool overtekenen, het haar los laten hangen.

Laten we smeken – moge ons de tweede ruimte
Worden teruggegeven.

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

Overdenking

Laten we dan ons uiterste best doen om dat land van rust binnen te gaan!

Zo eindigde onze lezing uit de brief aan de Hebreëën.

Waarachtig geen makkelijke tekst.

Zoals ik zei, ben ik net verhuisd naar Huize het Oosten, het senioren complex van de vrijmetselaars, in Bilthoven. Een oord van rust, midden in de bossen, waar Hendrik Groen zijn dagboeken van een hoog bejaarde zou hebben kunnen schrijven.

Als een vrijmetselaar overlijdt, zeggen we dat hij of zij ‘ het Eeuwige Oosten is ingegaan’. Elke cultuur maakt zich een beeld van de eeuwige rust na de dood: De oude Grieken hadden *de Elyseïse velden*, waardoor de Fransen de Onbekende soldaat onder de Arc de Triomphe naderen langs de *Champs-Élysées*. De Indianen hebben de *eeuwige jachtvelden*, voor de Indianen, de boeddhisten een andere vorm in het *nirvana*, en de christenen, hopelijk de hemel. Met als alternatief de hel. Kortom: elke cultuur, elk geloof, bedenkt een dimensie die men na de dood kan betreden, een dimensie waar vooral vrede en rust heersen.

En nu lezen we in de brief aan de Hebreëën: *Laten we dan ons uiterste best doen om dat land van rust binnen te gaan!*

Betekent deze zin: kom op, doe je best om goed te leven en je komt in de hemel?

Nee, dat betekent het niet! Hoezeer de kerk haar best heeft gedaan om de mensen dat te doen geloven, hoezeer machthebbers mensen klein en gehoorzaam hebben trachten te houden, in de hoop later, in de hemel, gelukkig te zijn.

De brief aan de Hebreëën

De brief aan de Hebreëën is een complexe tekst en het fragment dat we hebben gelezen zal menig wenkbrauwen hebben doen fronsen. Althans bij mij wel.

Er wordt hier gezegd dat God, die de Israëlieten uit de slavernij in Egypte bevrijd had, hen in het vooruitschiet had gesteld een *beloofde land*, een land van melk en honing waar ze rust zouden vinden.

Toch hadden ze er niets aan, want ze geloofden het niet. Daarom zei God tegen hen: *“Zo zeker als ik leef, nooit zullen jullie het land binnengaan waar je rust krijgt!”*

Wacht even: ze kwámen er toch, in dat beloofde land, zonder Mozes, dat wel, maar onder aanvoer van Jozua?

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

Hier, in de brief aan de Hebreëen, wordt het Oude Testament vrolijk overgeslagen. De Israëlieten, wordt hier gezegd, mochten er niet in omdat ze God niet gehoorzaamden.

Wat heeft dit te betekenen?

Deze brief is gericht aan de Hebreëen, dat wil zeggen aan de nazaten van de Israëlieten die gekozen blijken te hebben voor het christendom in wording. Hen wordt hier gezegd: let op! de belofte geldt nog steeds maar het gaat nu om iets anders: *Gods belofte over het land van rust geldt nog steeds. Dat land is Gods nieuwe wereld. Wij mogen daarin binnengaan, want wij geloven het goede nieuws wel.*

Maar let op: *We moeten blijven doen wat God wil. Want alleen dan kunnen we Gods land van rust echt binnengaan.* Het gaat nu niet meer om een land van belofte maar om Gods nieuwe wereld, zoals in het evangelie is aangekondigd: een wereld van vrede en gerechtigheid voor allen. Kan dat zomaar bereikt worden? Neen: mensen moeten aan dezelfde voorwaarden voldoen: *gehoorzamen aan de wil van God, lees de tien geboden.*

Geen *beloofde land* meer, maar een belofde **rust**, ingaan in Gods rust.

Maar wat is dat de rust van God? Hier komt de brieven schrijver in de knoop. Hij heeft de verhalen over het beloofde land voor het gemak geschraapt maar hij kan moeilijk het hele Oude Testament om zeep helpen. Hij komt op zijn schreden terug, alsof hijzelf schrikt van wat hij heeft geschreven: *Misschien denkt iemand dat het land van rust nog niet bestond in de tijd van Mozes. Maar alles was er al toen God de wereld gemaakt had.⁴ Ergens in de heilige boeken staat: "Op de zevende dag rustte God uit van al zijn werk." Toen was het land van rust er dus al.*

Gelukkig! Gods rust is veilig gesteld: het staat al vermeld in het Scheppingsverhaal uit Genesis.

Op de zevende dag rustte God uit al zijn werk

Dàt is Gods rust: het tevreden rusten **na gedane arbeid!**

Nu de mensen nog: pas als ze zélf, net als God de Schepper, de wereld op orde hebben, zullen ze rust vinden, Gods rust binnen kunnen treden, het ware beloofde land binnen kunnen gaan.

⁹ *De echte rust moet dus nog komen voor het volk van God.* ¹⁰ *Want als je Gods nieuwe wereld binnengaat, dan mag je uitrusten van al je werk. Net zoals God uitrustte van zijn werk.*

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

emonstranten Rotterdam

De brief aan de Hebreëen is een overtuigingsinstrument, bedoeld voor mensen uit het oude volk die moeite hebben om hun eigen geloof en traditie achter zich te laten. Een bekeringsbrief, en daar ben ik persoonlijk niet dol op. Maar in dit fragment over de rust, over het goddelijke rust, staan wel een paar aanknopingspunten waar we nu, in onze tijd, misschien iets mee kunnen. Eerst dat idee dat Gods Koninkrijk pas kan aanbreken nadat we onze wereld op orde hebben. Werk aan de winkel dus. Maar er is nog iets en dat heeft te maken met de beperking die we onszelf opleggen wanneer we besluiten in een één dimensionale wereld te leven omdat we elke gedachte aan een mogelijk 'later' hebben afgeschreven.

Milosz

Rust!

Een groep Rotterdamse jongeren verbleef laatst drie dagen in het Liobaklooster in Egmond voor een stille weekend. Drie dagen stilte, zonder iphone, ipad of laptop, in een stilte, alleen onderbroken door de getijdengebeden in de kapel. Doel: *rust ervaren in de stilte*. Ze kwamen er lyrisch van terug. Een andere groep studenten begon in Rotterdam een rust-café met de prachtige naam *adem-inn* waar je een boek kunt lezen zonder gestoord te worden door wie of wat dan ook. Zalig!

Ik bedoel alleen maar te zeggen: rust is dus niet behouden aan Huize het Oosten of Morgenrood. Rust is een eerste levensbehoefte, vanaf de kinderlijke 3 R (reinheid, rust en regelmaat), via een adolescentie zonder oorbeschadiging, een naar adem happende ouderschap, een harmonieuze middelbare leeftijd en een tevreden afbouw.

Laatst zat ik aan het sterfbed van een 87-jarige man die in alle rust afscheid nam van zijn dierbaren en de laatste woorden uitsprak: *ik ben een gelukkige man*.

Zonder rust raak je buiten adem, fysiek en geestelijk.

Er bestaat kennelijk een ruimte, een manier van ademen en leven, die, wanneer je het ervaart, iets goddelijks heeft. Je eigen beloofde land als het ware. En zo nu en dan kun je daar een glimp van ontwaren.

Dat kan van alles zijn: een natuurervaring op de top van een berg of langs de branding, een muzikale ervaring die je ziel tot rust brengt, een fysieke en mystieke ervaring van éénwording. Op die momenten komt er een kromming in de tijd en treedt je een andere dimensie in. Dan betreed je even een andere ruimte: het Eeuwige Oosten, de Elyseïsche velden, de jachtvelden, Gods rust. Kortom: de hemel.

Museumpark 3 3015 CB Rotterdam
010 4360543 rotterdam.remonstranten.nl

remonstranten Rotterdam

Niemand verwoordde dit ‘ingaan in Gods rust’ treffender dan Czeslaw Milosz:

De tweede ruimte (Milosz)

*Wat een ruime, hemelse vertrekken! Daar naar binnen gaan over treden van lucht.
Boven de wolken hangende tuinen, paradijslijk.*

*De ziel maakt zich los van het lichaam en weeft,
Ze weet nog goed dat hoog bestaat,
En laag bestaat.*

*Hebben we werkelijk ons geloof in de tweede ruimte verloren?
En zijn zowel Hemel als Hel verzonken?*

*Hoe treden we zonder buitenaardse weiden de Verlossing tegemoet?
Waar kan zich de bond van verdoemden nog vestigen?*

*Laten we treuren, weeklagen om dit grote verlies.
Het gezicht met kool overtekenen, het haar los laten hangen.*

*Laten we smeken – moge ons de tweede ruimte
Worden teruggegeven.*